

Meisjes en vrouwen op het veld!

De VSF richtte zich samen met andere sportactoren op het thema sportparticipatie van meisjes en vrouwen met een migratie-achtergrond. Een hot item, vrouwen op het veld: ons vrouwelijke volleybalteam dat vorig jaar scoorde, de basketballiga die bewust inzet op het bevorderen van basketbal voor meisjes en de Red Flames die meer en meer aandacht genieten. ■ TATJANA VAN DRIESSCHE

De strategische structuur sport en interculturaliteit in Vlaanderen boog zich specifiek over de doelgroep meisjes en vrouwen met een migratie-achtergrond. De cijfers liegen er niet om: deze doelgroep participeert beduidend minder aan sport. Tijd om in actie te schieten. Wat kunnen we doen om ook deze doelgroep op het veld te zien?

Vertrekken vanuit de basis: diversiteit op het veld

Het uitgangspunt was om te leren van de ervaringen in de praktijk, om de mosterd te halen op die broedplaatsen. Aangezien sportpraktijken zich uiten in allerlei vormen, verschillen in voor-geschiedenis, lokale context en organisatievorm, gingen we ook op zoek naar vijf "types" praktijken.

- Een doorsnee traditionele sportclub die meisjes en vrouwen met etnisch-cultureel diverse achtergrond bereikt en behoudt.
- Een sportdienst die specifiek initiatieven binnen laagdrempelige sportaanbod onderneemt die zich richten tot de doelgroep.
- Een sportclub die ontstaan is binnen de integratiesector in een grootstedelijke context.
- Een sportclub die ontstaan is vanuit een zelforganisatie in een stedelijke context en waaruit een meisjeswerking is voortgevloeid.
- Een sport-na-schoolinitiatief in een buurt met een hoog percentage personen met etnisch-cultureel diverse achtergrond, dat vooral meisjes bereikt binnen hun activiteiten.

Één voor één broedplaatsen vol ervaring rond het bereiken van meisjes en vrouwen met andere roots, waar we kunnen van leren. Maar ook plekken met een hoop ervaring en **deskundigheid** rond ouderbetrokkenheid, rond intersectoraal samenwerken, rond competentie-ontwikkeling en vrijwilligerswerk en jammer genoeg ook rond het omgaan met discriminatie. En ook plekken waar sport op een kwalitatieve manier wordt uitgeoefend, waar

het sporttechnische een even waardevolle plek krijgt als de emancipatorische kracht van sport. **Is het sport als doel of is het sport als middel?** Het is beide, een mix die het meeste potentieel biedt.

Deze praktijken leerden ons dat op diverse plekken, binnen diverse organisaties of settings sportclubs kunnen ontstaan. Het is dan ook belangrijk dat sportclubs in hun **diversiteit** aansluiting vinden binnen de sportsector en dat wil ook zeggen met de gepaste federatie. En dat federaties inspelen op vragen en behoeften die leven in de praktijk.

Over clubs en een positieve clubcultuur

Clubs die met succes meisjes bereiken, delen steeds dezelfde **basiswaarden**. Het zijn open clubs waar iedereen zich welkom voelt. Er heerst een familiale en huiselijke sfeer en er wordt open gecommuniceerd. Verwachtingen en regels zijn er duidelijk. Er is ruimte voor dialoog, voor het invullen van nieuwe initiatieven en behouden van goede initiatieven. Zo kan het zijn dat de leden of hun ouders specifieke wensen uiten. Het is van belang goed naar dergelijke vragen te luisteren. Sommige wensen zullen zonder problemen kunnen ingewilligd worden. Zo kreeg één van de praktijken de vraag om een apart barbecue-stel te voorzien voor halalvlees op de jaarlijkse barbecue.

Participeren in een club gaat verder dan het beoefenen van een sport. Die niet-sportieve activiteiten maken deel uit van het clubgebeuren. Iedereen krijgt de kans om op een gelijkwaardige manier te participeren. Een ander voorbeeld van een vraag is het sporten met een hoofddoek. Hier moet bekeken worden of de hoofddoek een belemmering vormt voor het uitvoeren van de sport waardoor de veiligheid van de persoon in het gedrang komt. Er bestaan ook sporthoofddoeken die het veilig sporten garanderen. Als federatie kan je clubs sensibiliseren rond het omgaan met diversiteit en hen adviseren in het aanpakken van nieuwe vragen en het omgaan met nieuwe doelgroepen. Dat wil ook zeggen: bepaalde reglementen in vraag stellen als die een discriminerend effect hebben. Sport voor allen is een evenwichtsoefening.

Een andere factor die een rol kan spelen in het bereiken en vooral behouden van meisjes is het in rekening brengen van aspecten uit de leefwereld van meisjes. Een van de praktijken past een **solidariteitsprincipe** toe. Niet elke thuissituatie is immers dezelfde en sommige gezinnen hebben het nu eenmaal moeilijker dan andere. Daarom werd het lidgeld gedifferentieerd. Leden die het thuis beter hebben betalen ook meer lidgeld. Dit heeft een positieve invloed op de meisjes. Zij leren immers solidair te zijn met anderen en beseffen dat niet iedereen het even goed heeft. Dit komt ook de clubsfeer ten goede. Iedereen voelt zich welkom en aanvaard. Ook bij de ouders wekt dit een groot vertrouwen in de club. Door aandacht te hebben voor elke thuissituatie zijn ouders ook sneller geneigd om taken op te nemen in de club.

Over randvoorwaarden en drempels

Een aandachtspunt is het vervullen van enkele randvoorwaarden en het slopen van participatiedrempels (betaalbaar – bereikbaar – bruikbaar – begrijpbaar – beschikbaar). Een flexibele aanwezigheidspolitiek en eenvoudig betaalsysteem kunnen aantrekkelijk zijn. Zo werkte één van de praktijken met een 10-beurtenkaart die enkele maanden geldig blijft. Bovendien kan deze kaart met meerdere vrouwen gedeeld worden.

Op die manier kunnen de vrouwen zelf beslissen wanneer en hoe vaak zij deelnemen. Voor moeders met jonge kinderen is kinderopvang een randvoorwaarde. Het aanbieden van een sportaanbod in combinatie met een (sport)activiteit voor kinderen kan jonge moeders over de drempel helpen. Sommige vrouwen geven ook aan dat het tijdstip waarop het sportaanbod doorgaat een drem-

pel kan zijn. Deze vrouwen sporten liefst op momenten waarop zij geen gezinstaken dienen op te nemen. Voor vrouwen en meisjes in maatschappelijk kwetsbare posities speelt ook de financiële drempel een rol.

Een belangrijke randvoorwaarde om meisjes naar een sportaanbod te krijgen is **het vertrouwen van de ouders**. Veel ouders zijn niet geneigd hun dochter te laten deelnemen aan een aanbod van een organisatie die zij niet kennen. Zij willen graag weten waar hun dochter naartoe gaat en wat zij daar doet. Het is dus van belang de ouders goed te informeren. Zij moeten overtuigd worden van het belang van sport en dat dit in een veilige omgeving gebeurt. Huis-aan-huisbezoeken blijken hier het meeste succes te hebben. Meisjes die willen doorgroeien naar trainer of begeleider hebben nood aan **laagdrempelige opleidingen, liefst in de eigen stad of gemeente**.

Over samenwerking en nieuwe partners

Het wordt stilaan het intrappen van een open deur maar ook in dit traject was er één constante: partners, partners, partners! Voor sportclubs zijn buurt- en wijkwerkingen en andere laagdrempelige initiatieven de meest aangewezen partners. Deze organisaties bereiken immers vlot de vrouwen in kwetsbare wijken. Zij werken met brugfiguren en kennen de wijkbewoners goed. Ook voor het bereiken van meisjes is samenwerking met lokale partners van belang. Daarbij dient gezocht te worden naar die organisaties die de meisjes al bereiken zoals buurtsport of jeugdwelzijnswerkingen.

■ sport voor allen

Het inzetten van brugfiguren kan een middel zijn om het vertrouwen van de ouders te winnen. Het zijn ook deze **organisaties die ervaring hebben rond het moeilijk bereiken van bepaalde groepen**. Hun kennis kan een sportclub versterken om laagdrempelig te werken. Federaties kunnen sportclubs stimuleren om buiten de muren van hun sporthal of buiten de lijnen van hun sportveld te treden. Met wie kunnen ze samenwerken? Hoe kunnen meisjes of vrouwen met een migratie-achtergrond ook participeren en welke rol kan de buurt hierin spelen?

Als federatie kan je clubs die deze doelgroep bereiken inschakelen als rolmodel voor andere clubs.

Valkuil: het wij/zij- en hokjes-denken

Je kan de groep meisjes en vrouwen met een migratie-achtergrond niet op dezelfde kam scheren. Ook binnen deze groep heerst een enorme diversiteit. In grootsteden is er een correlatie tussen een migratie-achtergrond en kansarmoede. Een migratie-achtergrond kan immers een versterkende factor zijn voor kansarmoede. Maar dit wil niet zeggen dat iedereen met een migratie-achtergrond in armoede leeft. Het sociaal en cultureel kapitaal van meisjes en vrouwen met andere roots is onderling verschillend. Sommige meisjes of vrouwen ervaren minder drempels dan andere. Net zoals vrouwen en meisjes met geen migratie-achtergrond liggen interesses, noden en behoeften anders. We focussen beter op gelijkenissen, zaken die ons verbinden dan op verschillen. We zoeken beter naar oplossingen dan te focussen op problemen en we gaan beter in dialoog dan in discussie. We hanteren bewust niet de term allochtoon, omdat het allochtonen en autochtonen van elkaar onderscheidt. Omdat het wij/zij-denken stimuleert en gelijke kansen fnuikt.

Sportfederaties kunnen actief een betekenis geven aan meer diversiteit in de sportclubs en meer respect voor diversiteit. Vlaanderen heeft een superdiverse samenleving en deze weerspiegelt zich in de sportclub. Als federatie kan je clubs stimuleren om in te zetten op nieuwe doelgroepen. Daarnaast is het essentieel dat federaties oog hebben voor clubs die al heel divers zijn en erkenning geven voor hun inzet, inspelen op hun –nieuwe– vragen en nieuwe ervaringen. En ook federaties kunnen samenwerkingen aangaan met nieuwe partners om sport voor iedereen mogelijk te maken. ■

Meer weten?

Bekijk en verspreid de praktijkfilmpjes van onder andere een basketclub en turnclub op www.sportendiversiteit.be

De Zelfdeterminatietheorie (ZDT) biedt een wetenschappelijk raamwerk voor het begrijpen en promoten van deze optimale groei van de jonge sporter. Volgens ZDT is het essentieel om steeds drie psychologische basisbehoeften van je kind in acht te nemen. Elk kind/mens wil het gevoel hebben eigenaar te zijn van zijn eigen gedrag (autonomie), heeft de nood zich competent te voelen in wat hij doet (competentie) en geliefd en gesteund te worden door die personen die belangrijk zijn, zoals de ouders (verbondenheid). Deze drie basisbehoeften zijn de motor voor een optimale ontwikkeling. De ZDT-theorie duikt ook op in het project M-factor (zie artikel op pagina 12).

Op basis van deze theorie ontwikkelden zowel het Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen (HIG) als de Vlaamse Vereniging voor Sportpsychologie een workshop voor sportouders. Doelstelling van de workshop is ouders te helpen inzien wat hun motivatie is en hoe die de prestaties en het plezier van hun kind kan beïnvloeden.

Wil je als sportfederatie of sportclub één van deze workshops aanvragen? Je vindt alle informatie op de pagina hiernaast.